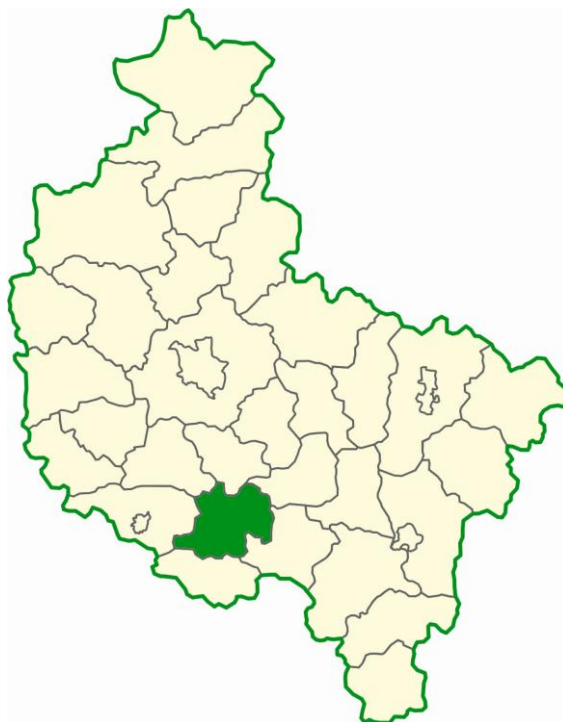




**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA  
W POZNANIU  
DELEGATURA W LESZNE**

**INFORMACJA  
O STANIE ŚRODOWISKA I DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ  
WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO  
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA  
W POWIECIE GOSTYŃSKIM  
W ROKU 2013**



Opracowanie:

*Wydział Monitoringu Środowiska  
pod kierunkiem Marii Pułk  
Dział Inspekcji  
pod kierunkiem Danuty Binkowskiej*

Zatwierdził:

Z up. WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO  
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA  
*mgr inż. Jacek Matuszewski  
Kierownik Delegatury w Lesznie*

Leszno, maj 2014



## SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU	5
3. STAN ŚRODOWISKA	7
3.1. Monitoring jakości powietrza	7
3.2. Monitoring jakości wód	8
3.2.1. Monitoring jakości wód powierzchniowych	8
3.2.2. Monitoring jakości wód podziemnych	13
3.3. Monitoring jakości gleby i ziemi	14
3.4. Monitoring hałasu	15
3.5. Monitoring pól elektromagnetycznych	16
3.6. Monitoring gospodarki odpadami	16
3.7. Podsumowanie i wnioski	18
4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA	21
5. POWAŻNE AWARIE	23
6. PODSUMOWANIE WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ I POWAŻNYCH AWARII	23

## 1. WPROWADZENIE

Opracowanie ma na celu przedstawienie stanu środowiska oraz wyników działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie powiatu gostyńskiego w roku 2013. Do jego przygotowania wykorzystano badania własne WIOŚ w Poznaniu, wyniki badań będące w posiadaniu WIOŚ oraz ustalenia z kontroli użytkowników środowiska, prowadzonych przez inspektorów WIOŚ.

Ostateczna ocena stanu środowiska w 2013 roku jest w trakcie opracowywania i po weryfikacji przez GIOŚ zostanie opublikowana w IV kwartale 2014 roku w „Raporcie o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2013”.

Bieżące informacje dotyczące stanu środowiska na terenie całego województwa wielkopolskiego znaleźć można na stronie internetowej [www.poznan.wios.gov.pl](http://www.poznan.wios.gov.pl).

Zadania w zakresie ochrony przyrody, w tym ustanawianie form ochrony przyrody oraz sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem określonych ustawą zakazów w stosunku do tych form, realizuje Regionalny Konserwator Przyrody.

## 2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat gostyński, położony w południowej części województwa wielkopolskiego, obejmuje obszar 810 km<sup>2</sup>; zamieszkuje go 76 239 osób (stan na dzień 31.12.2013 r., dane wg GUS).

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego powiat ten położony jest w makroregionie Nizina Południowowielkopolska, w mezoregionie Wysoczyzna Kaliska.

Gospodarka powiatu ma charakter rolniczo-przemysłowy, użytki rolne zajmują około 77% jego powierzchni.

Administracyjnie powiat podzielony jest na:

- pięć gmin miejsko-wiejskich: Borek Wielkopolski, Gostyń, Krobia, Pogorzela, Poniec,
- dwie gminy wiejskie: Pępowo, Piaski.

Powiat jest zwodociągowany w 94,6%, a skanalizowany w 54,4% (stan na dzień 31 grudnia 2012 r., dane wg GUS).

W ewidencji WIOŚ w Poznaniu znajduje się 20 mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków eksploatowanych na terenie powiatu gostyńskiego. Dane o ilości ścieków pochodzą z Wykazów zawierających zbiorcze zestawienia informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokościach należnych opłat.

Lp.	Gmina	Zakład/Miejscowość	Obszar obsługiwany	Ilość ścieków w 2013 r. [m <sup>3</sup> ]	
1.	Gostyń	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Gostyniu Sp. z o.o. /Gostyń	Miasto Gostyń	2107938	
2.		Pfeifer & Langen Polska SA Poznań ul. Mickiewicza 35, Cukrownia Gostyń /Gostyń	Cukrownia Gostyń	262 804	
3.		Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Gostyniu Sp. z o.o. /	Kunowo	Kunowo	32125
4.			Sikorzyn	Sikorzyn	618
5.		Zakład Zielarski Kawon-Hurt Nowak sp. j./ Krajewice	Zakład w Krajewicach	639	
6.		Piekarnia-Cukiernia Aleksander Dolczewski Siemionowo 1, 63-800 Gostyń/ Siemionowo	Zakład w Siemionowie	1095*	
7.	Krobia	Dom Pomocy Społecznej w Rogowie /Rogowo	Rogowo	7440	
8.		Międzygminny Związek Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich Strzelce Wielkie /Gogolewo	Gogolewo	14 280	
9.		Dom Pomocy Społecznej w Chumiętkach /Chumiętki	Chumiętki	11015	
10.		Dom Pomocy Społecznej w Chwałkowie/ Chwałkowo	Chwałkowo	4467	
11.	Poniec	HJ Heinz Polska S.A. Pudliszki/ Rokosowo	Rokosowo, Pudliszki	926 962	
12.		Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy Poznań/Lęka Wielka	Lęka Wielka	2910	
13.		Gminny Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Poniecu z/s w Drzewcach/Śmiłowo	Śmiłowo	146239	
14.	Pogorzela	Międzygminny Związek Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich w Strzelcach Wielkich /Pogorzela	Gmina Pogorzela	41 466	
15.	Pępowo	Międzygminny Związek Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich w Strzelcach Wielkich /Pępowo	Gmina Pępowo	157 491	
16.	Borek Wielkopolski	Zespół Szkół im. Jana Pawła II Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Zimnowodzie/ Zimnowoda	Zimnowoda	3000	
17.		Dom Pomocy Społecznej /Zimnowoda	Zimnowoda	2372	
18.		Borecki Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Karolew /Karolew.	Borek Wlkp, Karolew	206286	
19.		Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo Usługowe KANIA Wiesław Kania 38, 63-820 Piaski/ Michałowo	Zakład Michałowo	120	
20.	Piaski	DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o. z/s w Choryni /Szelejewo II	Szelejewo Drugie	32453	

\* roczna ilość ścieków wg pozwolenia wodnoprawnego.

Powiat gostyński wchodzi w skład Regionu V gospodarki odpadami komunalnymi w województwie wielkopolskim. Wyjątek stanowią gminy Piaski i Borek Wlkp., które wchodzi w skład Regionu VI. Regiony zostały wydzielone w „Planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017” uchwalonym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 27 sierpnia 2012 r. Wielkopolskę podzielono na 10 regionów, w każdym z nich wyznaczono regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.

Region gospodarki odpadami komunalnymi to określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar zamieszkiwany co najmniej przez 150 000 mieszkańców. Regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być też gmina licząca powyżej 500 000 mieszkańców.

Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) to zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii.

W Regionie V regionalnymi instalacjami do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) są: mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów komunalnych i składowisko odpadów w Trzebani (gmina Osieczna). Instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi Regionu V są: sortownia odpadów w Henrykowie (gmina Święciewowa); kompostownie w Goli (gmina Gostyń), w Rawiczu (gmina Rawicz), w Trzebani i w Koszanowie (gmina Śmigiel).

W Regionie VI w roku 2013 regionalną instalacją była mechaniczno-biologiczna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych w Witaszyczkach (gmina Jarocin), a instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi Regionu VI: sortownie odpadów w Mateuszewie (gmina Śrem) i w Pławcach (gmina Środa Wlkp.); kompostownie w Mateuszewie, w Elżbietowie (gmina Nowe Miasto nad Wartą), w Cielczy (gmina Jarocin); składowiska odpadów w Mateuszewie, w Witaszyczkach, w Brzostkowie (gmina Żerków), w Smogorzewie (gmina Piaski), w Nadziejewie (gmina Środa Wielkopolska). Od maja 2014 r. regionalną instalacją jest składowisko odpadów (kwatery nr 3) w Witaszyczkach, a instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Witaszyczkach jest instalacją zastępczą, pozostałe instalacje do zastępczej obsługi pozostają bez zmian.

Na terenie powiatu są czynne 2 składowiska odpadów oraz jeden punkt przeładunkowy odpadów z kompostownią.

Gminy powiatu gostyńskiego należą do następujących związków i porozumień międzygminnych realizujących zadania z zakresu ochrony środowiska:

Nazwa związku międzygminnego	Gminy należące do związku	Zadania
Międzygminny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego	Bojanowo, Gostyń, Jutrosin, Krobia, Krzemieniewo, Krzywiń, Leszno, Lipno, Miejska Górka, Osieczna, Pakosław, Pepowo, Pogorzela, Poniec, Rawicz, Rydzyna, Śmigiel, Święciewowa, Wijewo.	Wdrożenie nowych regulacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach
Porozumienie Międzygminne w Jarocinie	Jarocin, Jaraczewo, Kotlin, Nowe Miasto nad Wartą, Żerków, Krzykosy, Czermin, Gizalki, Dobrzyca, Chocz, Borek Wlkp., Zaniemyśl, Książ Wlkp., Środa Wlkp., Piaski, Dominowo, Kórnik, Śrem.	

### 3. STAN ŚRODOWISKA

#### 3.1. MONITORING JAKOŚCI POWIETRZA

W roku 2013 jakość powietrza na terenie powiatu gostyńskiego monitorowano w jednym punkcie w miejscowości Drzewce, metodą pasywną (metoda wskaźnikowa) polegającą na miesięcznej ekspozycji specjalnie przygotowanych próbników, zawieszonych na wysokości około 1,5 metra i oznaczaniu zanieczyszczeń raz w miesiącu. Metodą tą prowadzono badania stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu w przeliczeniu na dwutlenek azotu. Badania są kontynuowane w roku 2014.

Z badań przeprowadzonych w roku 2013 wynika, że uzyskana wartość średnia dla roku dla dwutlenku siarki wyniosła  $3,8 \mu\text{g}/\text{m}^3$ , a dwutlenku azotu –  $14,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ .

Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2013 wykonano zgodnie z podziałem województwa na strefy, gdzie strefę stanowi:

- aglomeracja poznańska,
- miasto Kalisz,
- strefa wielkopolska.

Powiat gostyński jest elementem składowym strefy wielkopolskiej.

Celem rocznych ocen jakości powietrza jest:

- określenie jakości powietrza w strefach;
- wskazanie ewentualnych przekroczeń standardów jakości powietrza, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych;
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń.

Oceny jakości powietrza w strefach dokonano z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów: ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

#### **Ocena pod kątem ochrony zdrowia**

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w roku 2013 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych pozwoliły na zakwalifikowanie strefy, a więc i powiatu gostyńskiego, do niższych klas:

- do klasy A – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, pyłu  $\text{PM}_{2,5}$  oraz metali oznaczanych w pyłe  $\text{PM}_{10}$ .
- do klasy C – dla pyłu  $\text{PM}_{10}$  i benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe  $\text{PM}_{10}$ . W przypadku pyłu  $\text{PM}_{10}$  podkreślić należy, że generalnie odnotowywane są przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla 24-godzin, jednak w roku 2013 stwierdzono przekroczenie stężenia średniego dla roku na stanowisku w Nowym Tomysłu.

**Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia**

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO <sub>2</sub>	SO <sub>2</sub>	CO	C <sub>6</sub> H <sub>6</sub>	pył PM <sub>2,5</sub>	pył PM <sub>10</sub>	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O <sub>3</sub>
wielkopolska / powiat gostyński	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (120 µg/m<sup>3</sup>) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

### Ocena pod kątem ochrony roślin

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony roślin wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości SO<sub>2</sub>, NO<sub>x</sub> i O<sub>3</sub>, otrzymane w roku 2013 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomu docelowego pozwoliły na zaklasyfikowanie powiatu, będącego składową strefy wielkopolskiej do klasy A.

**Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin**

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO <sub>2</sub>	NO <sub>x</sub>	O <sub>3</sub>
wielkopolska / powiat gostyński	A	A	A

Stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m<sup>3</sup>×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

## 3.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD

### 3.2.1. MONITORING JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Badania stanu wód w 2013 roku prowadzono w oparciu o „Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2013–2015”.

Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza *oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych*.

Zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej do roku 2015 należy osiągnąć dobry stan wszystkich wód.

Program monitoringu wód na terenie województwa realizowany jest w ramach:

- monitoringu diagnostycznego (MD) z częstotliwością raz na 6 lat – pełny zakres badań,
- monitoringu operacyjnego (MO) z częstotliwością raz na 3 lata lub corocznie (wyłącznie w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych) – ograniczony zakres badań,
- monitoringu obszarów chronionych (MOC) z częstotliwością:



- raz na 6 lat (wyłącznie na obszarach siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie dla JCW wyznaczonych jako niezagrożone niespełnieniem celów środowiskowych) – pełny zakres badań,
  - raz na 3 lata w ograniczonym zakresie badań,
    - na obszarach siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie dla JCW wyznaczonych jako zagrożone niespełnieniem celów środowiskowych,
    - na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych,
    - na obszarach narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych,
    - JCW przeznaczonych do celów rekreacyjnych w tym kąpieliskowych;
  - corocznie (wyłącznie dla JCW przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia) – ograniczony zakres badań,
- monitoringu badawczego (MB) w punkcie wyznaczonym na potrzeby wymiany informacji między państwami członkowskimi UE z częstotliwością raz na 6 lat – pełny zakres badań lub corocznie – ograniczony zakres badań.

Na terenie powiatu gostyńskiego wyznaczono jednolite części wód płynących:

- Kanał Mosiński do Kani,
- Kanał Mosiński od Kani do Kanału Przysieka Stara,
- Dopływ z Goli,
- Kania,
- Dąbrówka,
- Pogona,
- Rdęca,
- Dąbroczna,
- Rów Polski od źródła do Rowu Kaczkowskiego,
- Masłówka.

Wyznaczone JCW płynące reprezentują różne typy abiotyczne:

- 0 – typ nieokreślony – kanały i zbiorniki zaporowe,
- 16 – potok nizinny lessowy lub gliniasty,
- 17 – potok nizinny piaszczysty,
- 23 – potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych.

W granicach powiatu nie wyznaczono żadnej jednolitej części wód jeziornych.

Program monitoringu wód powierzchniowych na terenie powiatu gostyńskiego w roku 2013 obejmował JCW:

- Dąbrówka – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu gostyńskiego w miejscowości Smogorzewo (0,5 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu obszarów chronionych:
  - narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych;
- Dopływ z Goli – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu gostyńskiego, w miejscowości Stankowo (1,0 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu obszarów chronionych:
  - narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych;
- Kanał Mosiński do Kani – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu jarocińskiego, w miejscowości Niedźwiady (86,8 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu obszarów chronionych:
  - narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych;

- Kania – punkty zlokalizowane na obszarze powiatu gostyńskiego, w miejscowościach Ostrowo (0,5 km) i Gostyń (3,2 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego (Ostrowo) i monitoringu obszarów chronionych:
  - wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych (Ostrowo),
  - narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (Gostyń);
- Pogona - punkt zlokalizowany na obszarze powiatu gostyńskiego, w miejscowości Skokówko (7,0 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu obszarów chronionych:
  - wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych,
  - narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych;
- Rdęca – punkt zlokalizowany poza obszarem powiatu gostyńskiego, w miejscowości Ochłoda w powiecie rawickim (2,4 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu obszarów chronionych:
  - wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych,
  - narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych;
- Dąbroczna – punkt zlokalizowany poza obszarem powiatu gostyńskiego, w miejscowości Sikorzyn w powiecie rawickim (7,0 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu obszarów chronionych:
  - wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych,
  - narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych.

### Ocena stanu wód powierzchniowych

Na ocenę **stanu wód** składa się ocena stanu lub potencjału ekologicznego oraz ocena stanu chemicznego. Stan wód określany jest jako:

- dobry – jeśli stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako bardzo dobry (stan), maksymalny (potencjał) lub dobry, a jednocześnie stan chemiczny jest dobry;
- zły – w pozostałych przypadkach.

Stan ekologiczny – określany jest dla naturalnych jednolitych części wód, potencjał ekologiczny – określany jest dla sztucznych lub silnie zmienionych jednolitych części wód. Stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako:

- bardzo dobry (stan) lub maksymalny (potencjał),
- dobry,
- umiarkowany,
- słaby,
- zły.

Na ocenę stanu/potencjału ekologicznego składa się:

- klasyfikacja elementów biologicznych, prowadzona w zakresie klas I–V,
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych:
  - dla rzek w zakresie: klasa I, klasa II lub stan/potencjał poniżej dobrego,
  - dla jezior w zakresie: stan/potencjał dobry lub poniżej dobrego,
  - ocena wskaźników jakości wód z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) w zakresie: klasy I, II lub stanu/potencjału poniżej dobrego (dla rzek i jezior),
- klasyfikacja elementów hydromorfologicznych, prowadzona w zakresie klas I lub II.

Ocena stanu chemicznego wykonywana jest na podstawie analizy wyników badań wskaźników chemicznych z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Stan chemiczny klasyfikuje się jako dobry lub poniżej dobrego.

Jeśli JCW objęta jest monitoringiem obszarów chronionych należy sprawdzić spełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych i zweryfikować ocenę stanu wód.

Szczegółowe oceny stanu wód powierzchniowych są zamieszczone na stronie internetowej WIOŚ [www.poznan.wios.gov.pl](http://www.poznan.wios.gov.pl).

### ***Ocena stanu wód płynących na terenie powiatu gostyńskiego za 2013 rok***

W JCW Dąbrówka stwierdzono umiarkowany stan ekologiczny, tym samym zły stan wód. O ocenie stanu ekologicznego zdecydował element biologiczny (fitobentos) oraz elementy fizykochemiczne (azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny). Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

W JCW Dopływ z Goli stwierdzono umiarkowany stan ekologiczny, tym samym zły stan wód. O ocenie stanu ekologicznego zdecydował element biologiczny (fitobentos) oraz elementy fizykochemiczne (twardość ogólna, azot azotanowy, azot ogólny). Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

W JCW Kanał Mosiński do Kani stwierdzono umiarkowany potencjał ekologiczny, tym samym zły stan wód. O ocenie stanu ekologicznego zdecydował element biologiczny (makrofity) oraz elementy fizykochemiczne (ogólny węgiel organiczny, azot azotanowy). Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

W JCW Kania w punkcie pomiarowym w Gostyniu stwierdzono umiarkowany stan ekologiczny, natomiast w punkcie pomiarowym Ostrowo stwierdzono słaby stan ekologiczny, tym samym zły stan wód. O ocenie stanu ekologicznego zdecydował element biologiczny (fitobentos) oraz elementy fizykochemiczne (BZT<sub>5</sub>, substancje rozpuszczone, azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny). Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

W JCW Pogona stwierdzono umiarkowany potencjał ekologiczny, tym samym zły stan wód. O ocenie stanu ekologicznego zdecydowały elementy fizykochemiczne (azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny). Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

W JCW Rdęca stwierdzono umiarkowany potencjał ekologiczny, tym samym zły stan wód. O ocenie stanu ekologicznego zdecydowały elementy fizykochemiczne (azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny). Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.




W JCW Dąbroczna stwierdzono umiarkowany stan ekologiczny, tym samym zły stan wód. O ocenie stanu ekologicznego zdecydował elementy fizykochemiczne (azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny). Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

Nazwa ocenianej JCW	Dąbrówka	Dopływ z Goli	Kanał Mosiński do Kania	Kania	Kania	Pogona	Rdęca	Dąbroczna
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Smogorzewo	Stankowo	Niedźwiady	Ostrowo	Gostyń	Skokówko	Ochłoda	Sikorzyn
Typ abiotyczny	16	17	0	23	23	17	17	17
Silnie zmieniona lub sztuczna jcw	NIE	NIE	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Program monitoringu	MO, MOC	MO, MOC	MO, MOC	MO, MOC	MOC	MO, MOC	MO, MOC	MO, MOC
Klasa elementów biologicznych	III	III	III	IV	II	II	II	II
Klasa elementów hydromorfologicznych	II	II	II	II	II	II	II	II
Klasa elementów fizykochemicznych	PSD	PSD	PPD	PSD	PSD	PPD	PPD	PPD
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	nie badano	nie badano	nie badano	nie badano	nie badano	nie badano	nie badano	nie badano
STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY	SŁABY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
Czy jcw występuje na obszarze chronionym?	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
STAN CHEMICZNY	nie badano	nie badano	nie badano	nie badano	nie badano	nie badano	nie badano	nie badano
Weryfikacja stanu wód ze względu na ocenę spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	ZŁY	ZŁY	ZŁY	ZŁY	ZŁY	ZŁY	ZŁY	ZŁY
STAN WÓD	ZŁY	ZŁY	ZŁY	ZŁY		ZŁY	ZŁY	ZŁY

PPD – poniżej potencjału dobrego

PSD – poniżej stanu dobrego

NIE – nie spełnia wymagań postawionych dla obszarów chronionych

Potencjał ekologiczny JCW silnie zmienionej	
Potencjał ekologiczny JCW sztucznej	
Stan ekologiczny JCW naturalnej	

### 3.2.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Zasoby wód podziemnych w powiecie gostyńskim w większości zgromadzone są w małych, lokalnych zbiornikach wód podziemnych. Jedynie w rejonie Gostynia i Piasków wody podziemne występują w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 308 *Zbiornik międzymorenowy rzeki Kania*; jest to obszar najwyższej ochrony (ONO).

**Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) na terenie powiatu gostyńskiego**

GZWP	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Typ zbiornika	Średnia głębokość	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne
				m	tys. m <sup>3</sup> /d
308	Zbiornik międzymorenowy rzeki Kania	Q <sub>M</sub>	porowy	35	14

Objaśnienia: Q<sub>M</sub> – utwory czwartorzędowe w utworach morenowych

Obecnie przedmiotem badań monitoringowych jakości wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczono 18 jednolitych części wód podziemnych, w tym na obszarze powiatu gostyńskiego 2 JCWPd: o nr 73 i 74, zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

W roku 2013 badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie powiatu gostyńskiego prowadzone były przez:

- Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w ramach monitoringu operacyjnego, którym objęto jednolite części wód podziemnych zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, który prowadzi monitoring wyłącznie na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w zakresie umożliwiającym ocenę wpływu związków azotu pochodzących z gospodarki rolnej na jakość wód podziemnych.

#### **Wyniki monitoringu operacyjnego wód podziemnych, którym zostały objęte jednolite części wód podziemnych zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu**

Badania prowadzono dwa razy w roku – wiosną i jesienią. W 5 punktach badawczych jakość wód mieściła się w granicach III klasy (wody zadowalającej jakości), w dwóch punktach w granicach klasy IV (wody niezadowalającej jakości).

**Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu gostyńskiego w roku 2013 /według PIG/**

Nr otworu	Lokalizacja otworu	Wody	Stratygrafia	JCWPd	Klasa jakości wód	Wskaźniki decydujące o klasie jakości wód	Użytkowanie terenu
2603 2604	Gostyń	G	Q	73	IV	siarczany, potas	Lasy
2588	Tworzimirki gmina Gostyń	W	Q	73	III	tlen, żelazo i wapń	Grunty orne
2605	Zalesie gmina Borek Wlkp.	W	Q	73	III	żelazo, wapń, wodorowęglany	Łąki i pastwiska
2640	Siedlec gmina Pępowo	W	Q	74	III	żelazo, wapń, arsen, wodorowęglany	Grunty orne
2639	Bukownica gmina Krobica	W	Q	74	III	tlen, żelazo, mangan, wodorowęglany, wapń.	Grunty orne

Nr otworu	Lokalizacja otworu	Wody	Stratygrafia	JCWPd	Klasa jakości wód	Wskaźniki decydujące o klasie jakości wód	Użytkowanie terenu
2631	Drzewce gmina Poniec	W	Q	74	III	tlen, mangan, wapń, żelazo	Grunty orne

Objaśnienia:

Wody: W – wglębne, G – gruntowe;

Stratygrafia: Q – czwartorzęd;

Klasa wód: I – wody o bardzo dobrej jakości, II – wody dobrej jakości, III – wody zadowalającej jakości; IV – wody niezadowalającej jakości, V – wody złej jakości.

### Wyniki monitoringu wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych

Na obszarze powiatu zlokalizowane są obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych:

- obszar zlewni Kanału Mosińskiego i Kanału Książ ((NVZ6000PO10S),
- obszar zlewni rzeki Rów Polski (NVZ6000WR5SG),
- obszar zlewni rzeki Orla (NVZ6000WR1S).

Badania prowadzono w 3 studniach zlokalizowanych w miejscowościach: Bukownica, Pudliszki i Kosowo, ujmujących wody gruntowe, czwartorzędowe, podatne na zanieczyszczenia antropogeniczne.

#### Ocena jakości wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego na terenie powiatu gostyńskiego w roku 2013 /według WIOŚ/

Obszar OSN	Ujęcie	Średnie stężenie azotanów /mg NO <sub>3</sub> /l/	Wynik badań	Użytkowanie terenu
zlewni Kanału Mosińskiego i Kanału Książ (NVZ6000PO10S)	Kosowo	0,13	wody niewrażliwe na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (poniżej 40 mg NO <sub>3</sub> /l)	Grunty orne
zlewni rzeki Rów Polski (NVZ6000WR5SG)	Bukownica	<b>150,75</b>	wody zanieczyszczone azotanami (powyżej 50 mg NO <sub>3</sub> /l)	Grunty orne i łąki
	Pudliszki	0,38	wody niewrażliwe na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (poniżej 40 mg NO <sub>3</sub> /l)	Łąki i grunty orne

#### Ujęcie Bukownica

Tak jak w latach poprzednich w próbach wody podziemnej stwierdzono zanieczyszczenie wód azotanami. Badania są kontynuowane w roku 2014.

#### Ujęcie Pudliszki

Wody nie wykazały zagrożenia zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego, ujęcie jest nadal monitorowane przez WIOŚ ze względu na położenie w niewielkiej odległości od ujęcia w Bukownicy.

#### Ujęcie Kosowo

Wody nie wykazały zagrożenia zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego, zgodnie z PMŚ ujęcie jest nadal monitorowane przez WIOŚ.

### 3.3. MONITORING JAKOŚCI GLEBY I ZIEMI

Monitoring jakości gleby i ziemi stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Celem badań jest śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo zachodzących

w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka, w szczególności dotyczy to właściwości chemicznych gleb.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich, od roku 1995. Ostatnie badania gleb były prowadzone w roku 2010. Rozpoczęcie piątego cyklu badań planowane jest na rok 2015.

W ramach krajowej sieci, na którą składa się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie kraju, w Wielkopolsce wytypowanych jest do badań 17 punktów pomiarowych, w tym na terenie powiatu gostyńskiego – punkt w miejscowości Czachorowo w gminie Gostyń.

Informacje o wynikach badań gleby prowadzonych w 2010 roku i ocenę jakości gleby zawarto w *Informacji o stanie środowiska oraz wynikach działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie powiatu gostyńskiego w roku 2012.*

### 3.4. MONITORING HAŁASU

Celem monitoringu hałasu jest zapewnienie informacji dla potrzeb ochrony przed hałasem realizowanej poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska.

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonują obowiązkowo:

- starostowie – dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- zarządcy dróg, linii kolejowych, lotnisk, jeśli eksploatacja drogi, linii kolejowej lub lotniska może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny stanu akustycznego środowiska na obszarach nieobjętych procesem opracowania map akustycznych.

Ze względu na powszechność występowania, zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne. Jeżeli w związku z eksploatacją drogi lub linii kolejowej powstaje hałas przekraczający wartości dopuszczalne, zarządzający zobowiązany jest do podjęcia działań eliminujących stwierdzone przekroczenia, nie przewiduje się natomiast wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku. Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma zatem możliwości dyscyplinowania zarządzających drogami poprzez ukaranie administracyjną karą pieniężną. Z tego powodu, jak również z uwagi na trudności w likwidacji konfliktów akustycznych, uwzględnienie potrzeby zapewnienia komfortu akustycznego środowiska na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego jest najbardziej efektywnym instrumentem w walce z hałasem.

Przez teren powiatu gostyńskiego przebiegają drogi: krajowa nr 12 Łęknica – Dorohusk, drogi wojewódzkie nr 434 Łubowo – Rawicz i nr 438 Borek Wlkp. – Koźmin. Główne szlaki kolejowe powiatu stanowią linie: nr 14 Tuplice – Łódź Kaliska i nr 360 Jarocin – Kąkolewo.

W przypadku hałasów pochodzących od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego  $L_{DWN}$  (poziom dziennie-wieczorno-nocny) wynosi – w zależności od przeznaczenia terenu – od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika  $L_N$  (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 65 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu  $L_{AeqD}$  w porze dnia równą od 50 dB do 68 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu w porze nocy ( $L_{AeqN}$ ) wynosi od 45 dB do 60 dB.

Pomiary poziomu hałasu przez zarządzających drogami, liniami kolejowymi i lotniskami prowadzone są co 5 lat – ostatnio w roku 2010. Na ich podstawie w roku 2012 wykonane zostały mapy akustyczne obszarów położonych w otoczeniu odcinków dróg, na których stwierdzono negatywne oddziaływanie akustyczne. Wykaz odcinków dróg na terenie powiatu, dla których sporządzono mapy akustyczne przedstawiono w „Informacji o stanie środowiska i

działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie gostyńskim w roku 2012”.

W roku 2013 WIOŚ nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu gostyńskiego.

### **3.5. MONITORING PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH**

W roku 2013 zakończył się drugi, trzyletni cykl badań poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku, obejmujący lata 2011–2013. W roku tym wykonano kolejną serię badań PEM, prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i realizowanych w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, w 135 (po 45 na rok) punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa.

Punkty wybiera się w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 000,
- w pozostałych miastach,
- na terenach wiejskich.

Dla każdej z powyższych grup terenów wybiera się po 15 punktów, dla każdego roku kalendarzowego.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne.

Na terenie powiatu gostyńskiego w roku 2013 nie prowadzono pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych. Badania takie były wykonywane w roku 2012 w Gostyniu przy ulicy Parkowej (punkcie wytypowanym do badań w kategorii terenów *pozostałe miasta*) i w roku 2011 w miejscowości Stara Krobia w gminie Krobia (punkcie wytypowanym do badań w kategorii *tereny wiejskie*).

W roku 2013, podobnie jak w latach ubiegłych, w trakcie badań na obszarze całej Wielkopolski w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM. Mimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się znaczącego wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku.

### **3.6. MONITORING GOSPODARKI ODPADAMI**

Wojewódzką bazę danych, dotyczącą wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielanych zezwoleń w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami, prowadzi marszałek województwa.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania.

WIOŚ w ramach monitoringu gospodarki odpadami gromadzi informacje o:

- sortowniach,
- kompostowniach,
- spalarniach odpadów,
- składowiskach z uwzględnieniem stopnia i sposobu ich zabezpieczenia.

Informacje te uzyskiwane są z ankiet wysyłanych do poszczególnych gmin oraz podmiotów gospodarczych.



### Sortownie

Na terenie powiatu gostyńskiego nie ma sortowni odpadów.

### Spalarnie odpadów

Na terenie powiatu gostyńskiego nie ma spalarni odpadów.

### Kompostownie

Na terenie powiatu gostyńskiego od 2010 roku działa kompostownia odpadów w Goli (gmina Gostyń), której właścicielem i zarządzającym jest Miejski Zakład Oczyszczania Spółka z o.o. w Lesznie. W 2013 r. przyjęto do kompostowania 213,65 Mg odpadów.

### Składowiska odpadów

W roku 2013 na terenie powiatu gostyńskiego eksploatowane były dwa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowościach Karolew i Smogorzewo.

W miejscowościach: Dalabuszki (gmina Gostyń), Karzec (gmina Krobia), Czeluścin (gmina Pępowo), Wydawy (gmina Pępowo) znajdują się 4 nieeksploatowane składowiska odpadów.

#### Wykaz składowisk eksploatowanych na terenie powiatu gostyńskiego w roku 2013

Lp.	Gmina	Miejscowość	Ilość odpadów składowana w 2013 roku /Mg/	Powierzchnia całkowita składowiska <sup>/1/</sup> /ha/	Data uruchomienia	Posiadane decyzje <sup>/2/</sup>	Typ składowiska <sup>/3/</sup>
1.	Borek Wlkp.	Karolew	3,3	0,8	1977	1,2,3a,4,5,7	IN
2.	Piaski	Smogorzewo	0,0	5,4	1997	1,2,3,4,6	IN

Objaśnienia:

/1/ powierzchnia całkowita składowiska - to powierzchnia całego terenu (budynki, drogi wewnętrzne, kwatery) należąca do właściciela składowiska;

/2/ posiadane decyzje: **1** decyzja lokalizacyjna, **2** pozwolenie na budowę, **3** decyzja zatwierdzająca instrukcję eksploatacji, **3a** decyzja zatwierdzająca instrukcję prowadzenia składowiska, **4** pozwolenie na użytkowanie, **5** zezwolenie na odzysk lub unieszkodliwianie, **6** pozwolenie zintegrowane do składowania odpadów z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25.000 ton, **7** zgoda na zamknięcie wydana w roku 2013;

/3/ typ składowiska: **N** odpadów niebezpiecznych, **O** odpadów obojętnych, **IN** odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

#### Wykaz zamkniętych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne na terenie powiatu gostyńskiego

Lp.	Gmina	Miejscowość	Powierzchnia całkowita składowiska /ha/	Data uruchomienia	Data zamknięcia	Rekultywacja
1.	Gostyń	Dalabuszki	3,9	1991	2009	zakończona
2.	Krobia	Karzec	3,6	1994	2009	zakończona
3.	Pępowo	Czeluścin	1,7	1999	2008	zakończona
4.	Poniec	Wydawy	2,0	1993	2008	zakończona

Zgodnie z art. 124.4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, z póź. zm.) zarządzający składowiskiem odpadów jest obowiązany prowadzić monitoring składowiska odpadów w fazie przedeksploatacyjnej, eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej. Zakres, czas i częstotliwość oraz sposób i warunki prowadzenia monitoringu składowisk odpadów określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk z dnia 09.12.2002 r., obowiązującym do

dnia 16 maja 2013 r. Obowiązek ten został utrzymany w obecnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów.

Obowiązek prowadzenia monitoringu na czynnym składowisku określony jest w decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji/pozwoleniu zintegrowanym/zezwoleniu na odzysk lub unieszkodliwianie, a w przypadku składowisk zamkniętych w decyzji wyrażającej zgodę na zamknięcie i przeprowadzenie rekultywacji. Natomiast zgodnie z obowiązującą od 23 stycznia 2013 r. ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zarządzający składowiskiem odpadów istniejącym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jest obowiązany w terminie dwóch lat od dnia jej wejścia w życie złożyć wnioski o wydanie decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów, w której prowadzenie monitoringu określone będzie zarówno dla fazy eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej.

**Zakres i częstotliwość badań monitoringowych w roku 2013 na składowiskach eksploatowanych i nieeksploatowanych na terenie powiatu gostyńskiego**

Lp.	Lokalizacja składowiska	Badania	poziom i skład wód podziemnych	skład wód odciekowych	skład wód powierzchniowych	skład i emisja gazu składowiskowego	osiadanie składowiska	struktura i skład masy odpadów
1	Karolew	wymagane <sup>1</sup>	4 razy w roku	4 razy w roku	nie dotyczy	12 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane <sup>2</sup>	2 razy w roku	2 razy w roku	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
2	Smogorzewo	wymagane <sup>1</sup>	4 razy w roku	4 razy w roku	nie dotyczy	12 razy w roku	raz w roku	raz w roku
		wykonane <sup>2</sup>	brak pomiaru	raz w roku	nie dotyczy	raz w roku	brak pomiaru	brak pomiaru
3	Dalabuszki	wymagane <sup>1</sup>	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane <sup>2</sup>	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
4	Karzec	wymagane <sup>1</sup>	2 razy w roku	nie dotyczy	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane <sup>2</sup>	2 razy w roku	nie dotyczy	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
5	Czeluścin	wymagane <sup>1</sup>	2 razy w roku	2 razy w roku	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane <sup>2</sup>	2 razy w roku	2 razy w roku	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
6	Wydawy	wymagane <sup>1</sup>	2 razy w roku	nie dotyczy	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane <sup>2</sup>	2 razy w roku	nie dotyczy	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy

Objaśnienia:

1 - częstotliwość prowadzonych badań zgodnie z wydaną decyzją, w przypadku gdy badanie któregoś ze wskaźników nie jest wymagane wpisano nie dotyczy

2 - częstotliwość prowadzonych badań zgodnie z informacjami zawartymi w przekazanych do WIOŚ raportach z monitoringu lokalnego na składowiskach w roku 2013.

### 3.7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. W wyniku oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A, za wyjątkiem pyłu PM10 i benzo(a)pirenu, dla których strefę zaliczono do klasy C.

Ze względu na kryteria dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających klasyfikacji, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A.

Zaliczenie strefy do klasy A oznacza, że jakość powietrza atmosferycznego na jej obszarze jest zadowalająca. Natomiast przypisanie klasy C oznacza przekroczenie wymaganych prawem norm; przekroczenia nie muszą występować na całym obszarze strefy. Na obszarze strefy powinny być prowadzone działania na rzecz utrzymania jakości powietrza lub jej poprawy. Przedsięwzięcia planowane na obszarze strefy nie mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego przygotował dla strefy wielkopolskiej Program Ochrony Powietrza w zakresie benzo(a)pirenu i pyłu PM10.

2. Zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej do 2015 roku należy osiągnąć dobry stan wód. W 2013 r. w 5 JCW badanych na terenie powiatu gostyńskiego stwierdzono zły stan wód. Przekroczona została zawartość azotu azotanowego, co potwierdza wpływ sektora rolniczego na wody i jest zgodne z wyznaczonym w 2012 r. zasięgiem obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu pochodzenia rolniczego. W JCW Dąbrówka, Kania i Pogona stwierdzono ponadto przekroczenia azotu amonowego, azotu Kjeldahla, azotu azotanowego, azotu ogólnego, fosforanów, fosforu ogólnego. Największy wpływ na jakość wód mają punktowe źródła zanieczyszczeń (wprowadzanie do wód niedostatecznie oczyszczonych lub nieoczyszczonych ścieków) oraz zanieczyszczenia obszarowe pochodzące głównie z rolnictwa. Inne ważne źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych stanowią także: rozwój terenów rekreacyjnych bez właściwej infrastruktury (kanalizacja, oczyszczalnie) oraz terenów zabudowy mieszkaniowej w ich bezpośrednim sąsiedztwie i niedostateczna sanitacja wsi. Należy dążyć do poprawy stanu wód w szczególności poprzez: uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewniach (budowa równoległe sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, odprowadzanie do wód wyłącznie ścieków oczyszczonych); stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych na terenach użytkowanych rolniczo, podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
3. Na obszarze powiatu położone są dwie JCWPd, uznane za zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. W wyniku badań PIG w 5 punktach stwierdzono wody zadowalającej jakości (III klasa), a w dwóch punktach wody niezadowalającej jakości (IV klasa). Stan jakości wód utrzymuje się na podobnym poziomie jak w roku 2012. Jednak ze względu na to, że badane ujęcia wód podziemnych są ujęciami czwartorzędowymi, położonymi w dolinach rzek, są one podatne na niekorzystne zmiany spowodowane brakiem uregulowanej gospodarki ściekowej i oddziaływaniem rolnictwa na wody płytkiego krążenia. Najbardziej narażone na zanieczyszczenia są ujęcia w gminach o najniższym stopniu lesistości, np. gmina Krobia. Badania wód podziemnych na obszarze szczególnie narażonym na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych prowadzone na ujęciach w Pudliszkach i Kosowie nie wykazały zagrożenia zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego. Przekroczenie zawartości azotanów wystąpiło w wodach podziemnych badanych na ujęciu Bukownica.
4. Monitorowanie chemizmu gleb gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich, od roku 1995. Ostatnie badania gleb były prowadzone w roku 2010. Na terenie powiatu gostyńskiego do badań wytypowano punkt w miejscowości Czachorowo w gminie Gostyń. Rozpoczęcie piątego cyklu badań planowane jest na rok 2015.
5. Degradacja klimatu akustycznego środowiska ma miejsce przede wszystkim w sąsiedztwie głównych tras komunikacji drogowej. Ze względu na trudności związane z eliminowaniem tego rodzaju konfliktów akustycznych, podstawowe znaczenie ma właściwa polityka w zakresie planowania przestrzennego. Problem ten dotyczy nie tylko decyzji podejmowanych w stosunku do obiektów będących źródłami hałasu, ale również lokalizowania projektowanej zabudowy i terenów wymagających komfortu akustycznego. W roku 2013 WIOŚ nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu gostyńskiego.
6. W drugim trzyletnim cyklu pomiarów, obejmującym lata 2011–2013, nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego pól elektromagnetycznych na terenach dostępnych dla ludności na obszarze województwa wielkopolskiego.

7. Gospodarka odpadami:

- a) na terenie powiatu eksploatowano: jedną kompostownię oraz dwa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- b) ilość odpadów poddanych kompostowaniu w kompostowni w miejscowości Gola zwiększyła się w porównaniu do roku 2012.
- c) ilość składowanych odpadów na składowiskach w Karolewie i Smogorzewie uległa zmniejszeniu w porównaniu do roku 2012,
- a) na terenie powiatu znajdują się cztery składowiska nieeksploatowane, które posiadają decyzje o zgodzie na zamknięcie. Wszystkie nieeksploatowane składowiska zostały zrehabilitowane.
- d) na składowiskach eksploatowanych w Karolewie i w Smogorzewie nie prowadzono monitoringu w pełnym zakresie określonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów, obowiązującym do dnia 16 maja 2013 r.; w obecnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r. poz. 523) obowiązek i zakres monitoringu został utrzymany.

## 4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

W 2013 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Lesznie realizował zadania kontrolne określone w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz w „Ogólnych kierunkach działania IOS” ustalonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Podstawowym celem przeprowadzonych kontroli była poprawa bezpieczeństwa ludzi i środowiska, dlatego wybór podmiotów do kontroli dokonywany był w oparciu o analizę szeregu uwarunkowań i kryteriów, między innymi, takich jak:

- ograniczenie uciążliwości dla środowiska instalacji, które mogą powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska, jako całości (instalacje IPPC),
- poprawa stanu gospodarki odpadami poprzez kontrole składowisk odpadów oraz zmniejszenie strumienia odpadów kierowanych na składowiska,
- ochrona zasobów wód i poprawa gospodarki wodno-ściekowej poprzez kontrole podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub do ziemi oraz stosujących nawozy naturalne,
- ograniczenie emisji do powietrza ze źródeł energetycznych i technologicznych,
- obowiązki związane z demontażem pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Zadania kontrolne realizowano w ramach działań planowych oraz pozaplanowych, w tym interwencyjnych, podejmowanych na wniosek obywateli, organów administracji publicznej i innych jednostek organizacyjnych. Kontrolami objęto przedsiębiorców, jednostki organizacyjne niebędące przedsiębiorcami oraz podmioty prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie.

Według stanu na 31.12.2013 r. w ewidencji Delegatury WIOŚ w Lesznie znajdowało się 210 podmiotów prowadzących działalność na terenie powiatu gostyńskiego, co stanowi 15% ogółu podmiotów zarejestrowanych w Delegaturze. W okresie od 01.01. do 31.12.2013 r. skontrolowano 48 podmiotów (23%), w których przeprowadzono 49 kontroli (29 kontroli planowych; 13 kontroli pozaplanowych; 7 kontroli interwencyjnych) w zakresie: ochrony powietrza, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, wywiązywania z obowiązków nałożonych w pozwoleniach zintegrowanych oraz innych pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, przestrzegania ustawy o nawozach i nawożeniu, ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową, fluorowanych gazów cieplarnianych, ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Główny nacisk w roku sprawozdawczym skierowano na podmioty korzystające ze środowiska w sektorze odpadowym (17) oraz sektorze rolniczym na terenach narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych tzw. „obszarach azotanowych” (19) oraz gospodarką ściekową (6). Pozostałe zagadnienia, głównie związane z wprowadzaniem gazów lub pyłów do powietrza, skontrolowano w 7 podmiotach.

W trakcie 18 kontroli nie stwierdzono naruszeń przepisów ochrony środowiska, natomiast w pozostałych 31 kontrolach (63%) takie naruszenia występowały. Dotyczyły one:

- naruszania warunków pozwolenia zintegrowanego,
- niuregulowanego stanu formalnoprawnego w zakresie gospodarki ściekowej,
- niuregulowanego stanu formalnoprawnego w zakresie wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza,
- niuregulowanego stanu formalnoprawnego w zakresie gospodarki odpadami,
- braku zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków,
- niedotrzymywania warunków pozwolenia na wytwarzanie odpadów,
- gospodarowania odpadami niezgodnie z posiadanymi uregulowaniami formalnoprawnymi w tym zakresie,

- nieprawidłowego postępowania ze ściekami,
- wykonania urządzeń wodnych lub szczególnego korzystania z wód bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego,
- niewłaściwego sposobu poboru prób do badań wielkości emisji zanieczyszczeń,
- nieprawidłowego sposobu magazynowania odpadów,
- niewłaściwego stanu technicznego lub eksploatacji urządzeń służących ochronie środowiska,
- nieprzestrzegania wymogów ustawy o nawozach i nawożeniu,
- niewłaściwego magazynowania nawozów naturalnych lub kiszzonek, w tym braku przystosowanych miejsc do ich gromadzenia,
- nieprawidłowości w zakresie przekazywania odpadów kolejnym odbiorcom,
- nienaliczania i nieuiszczania opłat za korzystanie ze środowiska lub nieprawidłowości w tym zakresie,
- nieprzekazywania wyników pomiarów emisji do odpowiednich organów,
- nieprzekazywania lub nieterminowego przekazywania do WIOŚ wyników pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi lub innych nieprawidłowości w tym zakresie,
- braku lub nieprawidłowości w ewidencji i sprawozdawczości w zakresie wytwarzanych odpadów,
- prowadzenia badań monitoringowych niezgodnie z posiadanymi decyzjami,
- nieprzestrzegania wymogów programu gospodarowania na obszarach azotanowych,
- niewywiązywania się z obowiązków zawartych w rozporządzeniu (WE) nr 842/2006, w zakresie prowadzenia kart urządzeń zawierających fluorowane gazy cieplarniane oraz regularnego okresowego badania szczelności oraz oznakowania instalacji,
- niesporządzania i niewprowadzania do Krajowej Bazy Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji wprowadzanych do powietrza.

W działaniach pokontrolnych w 2013r. wobec naruszających przepisy ochrony środowiska zastosowano następujące sankcje:

- wydano 31 zarządzeń pokontrolnych,
- nałożono 12 mandatów karnych na łączną kwotę 4100 zł,
- wydano 1 decyzję o karze pieniężnej za naruszenie warunków zezwolenia na zbieranie odpadów.

### Zestawienie liczbowe działań kontrolnych

Jednostka administracyjna	Liczba							Decyzje wymierzające kary	
	podmiotów w ewidencji WIOŚ	kontroli	zarządzeń pokontrolnych	mandatów karnych	decyzji ustalających termin i wstrzymujących	wniosków o ukaranie do sądów	wniosków do organów ścigania	liczba	kwota /tys. zł/
Gmina Gostyń	61	11	3	1	0	0	0	1	1,5
Gmina Borek Wlkp.	27	11	7	3	0	0	0	0	0
Gmina Krobia	36	6	5	1	0	0	0	0	0
Gmina Pepowo	23	7	5	2	0	0	0	0	0
Gmina Piaski	27	5	5	2	0	0	0	0	0
Gmina Pogorzela	13	4	2	0	0	0	0	0	0
Gmina Poniec	23	5	4	3	0	0	0	0	0
<b>Powiat gostyński</b>	<b>210</b>	<b>49</b>	<b>31</b>	<b>12</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>1,5</b>

## 5. POWAŻNE AWARIE

Na terenie powiatu brak zakładów zakwalifikowanych do grupy zwiększonego (ZZR) bądź dużego ryzyka (ZDR) wystąpienia poważnej awarii.

Trzy zakłady znajdują się na prowadzonej przez WIOŚ „Liście potencjalnych sprawców awarii”. Należą do nich:

- H.J. Heinz Polska S.A. w Pudliszkach,
- Spółdzielnia Mleczarska w Gostyniu,
- Pfeifer&Langen S.A. Cukrownia „Gostyń”.

### **Zdarzenia o znamionach poważnej awarii**

W 2013 roku na terenie powiatu gostyńskiego nie wystąpiły zdarzenia mające znamiona poważnej awarii.

## 6. PODSUMOWANIE WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ I POWAŻNYCH AWARII

1. Podmioty korzystające ze środowiska na terenie powiatu gostyńskiego w dalszym ciągu nie realizują jego ochrony w wymaganym stopniu. W stosunku do poprzedniego roku zauważono jednak poprawę (zwiększył się odsetek podmiotów, w stosunku do których WIOŚ nie miał uwag). Wynika to jednak z charakteru części prowadzonych kontroli. Nie mniej w dalszym ciągu w ponad 60% kontroli stwierdzano naruszenia wymagań ochrony środowiska.
2. Nie stwierdzono przypadków całkowitego zaniedbania ochrony środowiska i jawnego lekceważenia przez podmioty obowiązków w tym zakresie. Większość nieprawidłowości dotyczyła pojedynczych zagadnień.
3. Podobnie jak w latach poprzednich obserwuje się, że znaczna część podmiotów nie śledzi w dostatecznym stopniu zmian w prawie z zakresu ochrony środowiska, w wyniku czego działania proekologiczne podejmuje dopiero w następstwie kontroli i postępowania pokontrolnego WIOŚ.
4. Waga zagadnień ochrony środowiska, obszar działania oraz liczba podmiotów i osób korzystających ze środowiska, przemawiają za potrzebą aktywnego działania wszystkich ustawowo upoważnionych organów.